

Kommunledningskontoret
Redovisande dokument

Datum:
2023-03-02

Diarienummer:

Handläggare:
Weronica Öhrt

Jämställdhetsbokslut 2023

Innehåll

Uppsala kommuns uppföljning av de jämställdhetspolitiska målen	3
Jämställdhetsindikatorer med utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska målen	3
Förutsättningar för jämställdhetsintegrering	7

Uppsala kommuns uppföljning av de jämställdhetspolitiska målen

Sveriges övergripande mål för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att forma samhället och sina liv. Uppsala kommun följer varje år upp de jämställdhetspolitiska målen utifrån könsuppdelade indikatorer i Mål och budget (MoB) kompletterat med indikatorer för de nationella delmålen. Inkluderat i uppföljningen finns även svar från en årlig enkät som skickas ut till nämnder och bolag för att undersöka förutsättningarna för jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsindikatorer med utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska målen

Under tabellerna finns förklaringar för varje delmål med hänvisning till indikator i Mål och budget där det finns, källa för uppföljningen samt årtal för nuvärde och jämförvärde. Pilarna indikerar utveckling de senaste åren.

Tabell 1 Jämställdhetsindikatorer med utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska målen

Indikator	Senaste värde			Jämförvärde			Mål totalt	Trend totalt	Mål jämställdhet	Trend jämställdhet
	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män				
Jämställdhetsmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande										
1.1 Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande	42	42	42	40	42	38	Öka	↗	Minska skillnader	↘
1.2 Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet (2017)	52	53	54	52	55	49	Öka	→	Minska skillnader	↘
1.3 Ungdomars uppfattning om att påverka kommunen (2021)	20	15	24	22	18,4	25,4	Öka	↘	Minska skillnader	↘
1.4 Andelen kvinnor bland förtroendevalda	100	40	60	100	40	60	Öka	→	Jämn fördelning	→
1.5 Valdeltagande i kommunfullmäktigevalen bland samtliga röstberättigade efter kön i Uppsala län	86	87,4	84,6	85,8	88	86	Öka	→	Minska skillnader	↘
1.6 Brukarbedömning särskilt boende äldre omsorg offentlig och enskild regi inflytande och tillräckligt med tid	34	33	35	39	38	42	Öka	↘	Minska skillnader	↘
1.7 Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel	78	78	80	78	83	76	Öka	→	Minska skillnader	↘
1.8 Brukarbedömning barn och ungdomsvård IFO - inflytande andel	81	77	90	100	100	100	Öka	↘	Minska skillnader	↘
1.9 Andel elever i grund- respektive gymnasieskolan som tycker att lärarna i deras skola tar hänsyn till elevernas åsikter		88,6	87,7		88,5	87,3	Öka	→	Bibehåll	→
1.10 Unga som uppger att de är med i en förening, klubb, sällskap eller organisation uppdelat på kön och inrikes-/utrikesfödda		60/32	61/51		60/38	62/53	Öka	↘	Minska skillnader	→
Jämställdhetsmål 2: Ekonomisk jämställdhet										
2.1 Kvinnors andel av mäns medianinkomst		83,1	100		83,14	100	Öka	→	Minska skillnader	→
2.2 Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20–64 år kommun (median), kr	336 925	308 987	366 798	328 446	301 693	357 437	Öka	↗	Minska skillnader	→
2.3 Förvärvsarbetande 20–64 år, uppdelad på inrikes födda och utrikes födda, andel	80,6/64,8	80,6/62,2	80,7/67,3	79,7/62	79,6/60	79,7/64	Öka	→	Minska skillnader	→
2.4 Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel	45	35	56	32	24	44	Öka	↗	Minska skillnader	→
2.5 Antal kvinnliga företagare i Uppsala	8520	2825	5695	8619	2813	5806	Öka	→	Minska skillnader	→
2.6 Resultat vid avslut av kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat a) arbeta eller b) studera, andel	a)30 b)15	a)25 b)18	a)34 b)12	a)25 b)14	a)22 b)14	a)27 b)13	Öka	↗	Minska skillnader	↗

Indikator	Senaste värde		Jämförvärde			Mål totalt	Trend totalt	Mål jämställdhet	Trend jämställdhet	
	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor					män
2.7 Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr		811			507	Minska	↘	Minska skillnader	↘	
Jämställdhetsmål 3: Jämställd utbildning										
3.1 Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen, lägeskommun (2017)	239,2	246,4	232,2	226,4	238,4	214,8	Öka	→	Minska skillnader	→
3.2 Elever som känner sig trygga i skolan		93,2	93,8		93,3	93,6	Öka	→	Bibehåll	→
3.3 Gymnasieelever med examen inom tre år, lägeskommun, andel (2017)	71	73,7	68,4	67,9	69,3	66,4	Öka	→	Minska skillnader	→
3.4 Andel ämnen i Kulturskolan med jämn könsfördelning							Öka		Minska skillnader	
3.5 Andel godkända betyg uppdelat på kön för grundläggande/gymnasial teoretisk/gymnasial yrkesnivå (gäller vuxenutbildning)	86/79/91	87/81/92	83/76/89	88/80/92	90/82/93	83/77/91	Öka	↘	Minska skillnader	→
Jämställdhetsmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbete										
4.1 Uttagna dagar med föräldrapenning	100	67,6	32,4	100	69,8	30,2	-	→	Minska skillnader	→
4.2 Uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning	100	60,3	39,7	100	60,8	39,2	-	→	Minska skillnader	→
4.3 Heltidsarbetande månadsavlönade, andel.	70	66	79	69	65	70	Öka	→	Minska skillnader	→
Jämställdhetsmål 5: Jämställd hälsa										
5.1 Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16–64 år (2017)	17,4	20,2	14,4	21,5	25,6	17,5	Minska	↘	Minska skillnader	→
5.2 Självskattad hälsa; bland a) unga och b) vuxna	b) 76	76	77	b)74	71	77	Öka	↘	Minska skillnader	↗
5.3 Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	32	30	34	32	31	33	Öka	→	Minska skillnader	→
5.4 Medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler), andel	16	17	13	16	18	12	Minska	↘	Minska skillnader	↘
5.5 Fallskador personer 80+ antal per 1000 invånare	48	54	40	49	56	38	Minska	↘	Minska skillnader	↘
5.6 Antal medlemmar som är medlem i en idrotts- eller fritidsförening uppdelad på kön och ålder (5–25)		19 310	21 751		19 138	20 026	Öka	→	Minska skillnader	↗
5.7 Antal aktiviteter uppdelad på kön och ålder (5–25)		534 123	650 367		551 417	677 733	Öka	↘	Minska skillnader	↘
5.8 Antal medarbetare per chef och bransch (om det finns)	29,3	31,1	25,1	26,9	28,3	23,8	-	↗	Minska skillnader	↗
5.9 Andel personer som får bostadsanpassning och upplever att anpassningen har gjort att de klarar sig bättre i sitt dagliga liv		92	92		91	95	Öka	→	Minska skillnader	↘
5.10 Könsfördelning bland Uppsala Fritids besökare	100	45	55	100	46	44	Bibehåll	→	Bibehåll	→
Jämställdhetsmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.										
6.1 Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning, antal/100 000 invånare			19			22	Minska	↘		
6.2 Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relationer med offret, antal/100 000 invånare			76			71	Minska	↗		
6.3 Upplevd trygghet utomhus på kväll och natt, andel vuxna	23	18	27	20	13	27	Öka	↗	Minska skillnader	↘
6.4 Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	65	60	67	66	53	70	Öka	→	Minska skillnader	↘
6.5 Under det senaste året har mitt arbete varit fritt från hot eller våld	83	83	82	83	83	81	Minska	→	Bibehåll	→

Förklaringar

1.1 Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande: (MoB 8.3). Källa: Kolada (U00408), Senaste värde: 2020, Jämförvärde: 2019. Bygger på SCB:s årliga medborgarundersökning som ändrades från och med 2021.

1.2 Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet: (MoB 8.2). Källa: Kolada (U00400), Senaste värde: 2020, Jämförvärde: 2019. Bygger på SCB:s årliga medborgarundersökning som ändrades från och med 2021.

1.3 Ungdomars uppfattning om att påverka kommunen. Källa: Rapporten Liv och hälsa ung, Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2019. Undersökningen görs vartannat år, nästa omgång 2023.

1.4 Andelen kvinnor bland förtroendevalda: (MoB 8.6). Källa: Kolada (N05814), Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

1.5 Valdeltagande i kommunfullmäktigevalen bland samtliga röstberättigade efter kön i Uppsala län. Källa: SCB:s valdeltagandeundersökning, Senaste värde: 2018, Jämförvärde: 2014. Könsuppdelad statistik för valet 2022 är ännu inte tillgängligt

1.6 Brukarbedömning särskilt boende äldre omsorg offentlig och enskild regi inflytande och tillräckligt med tid. Källa: Kolada (U23414), Senaste värde: 2019, Jämförvärde: 2018

1.7 Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%). Källa: Kolada (U28532), Senaste värde: 2022, Jämförvärde: 2021

1.8 Brukarbedömning barn och ungdomsvård IFO – inflytande andel. Källa: Kolada (U33578), Senaste värde: 2022, Jämförvärde: 2021.

1.9 Andel elever i grund- respektive gymnasieskolan som tycker att lärarna i deras skola tar hänsyn till elevernas åsikter. Källa: Utbildningsförvaltningens elevenkät. Senaste värde: 2022, Jämförvärde: 2021

1.10 Unga som uppger att de är med i en förening, klubb, sällskap eller organisation uppdelat på kön och inrikes-/utrikesfödda. Källa: Rapporten Liv och hälsa ung. Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2019. Undersökningen görs vartannat år

2.1 Kvinnors andel av mäns medianinkomst: (MoB 1.4). Källa: Beräkning utifrån Kolada (N00905). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.2 Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20–64 år kommun (median), kr. Källa: Kolada (N00906). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.3 Förvärvsarbetande 20–64 år, uppdelad på inrikes födda och utrikes födda, andel. Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.4 Lämnat etableringsuppdraget och börjat a) arbeta eller b) studera (status efter 90 dagar), andel: (MoB 5.7). Källa: Kolada (N00973). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.5 Antal kvinnliga företagare i Uppsala. Källa: Kolada (N00922). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.6 Resultat vid avslut av kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel. Källa: Kolada (U40406), Kolada (U40409). Senaste värde: 2021, Jämförvärde: 2020.

2.7 Lönegap median, kvinnor – median, män anställda av kommunen, kr. Källa: Kolada (N00951). Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020

3.1 Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen, lägeskommun (2017): (MoB 6.8). Källa: Kolada (N15504). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021

3.2 Elever som känner sig trygga i skolan. Källa: Utbildningsförvaltningens elevenkät. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

3.3 Gymnasieelever med examen inom tre år, lägeskommun, andel (2017). Källa: Kolada (N17448). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

3.4 Andel ämnen i Kulturskolan med jämn könsfördelning. Källa: Egen uppföljning Kulturförvaltningen. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

3.5 Andel godkända betyg uppdelat på kön för grundläggande, gymnasial teoretisk respektive gymnasial yrkesnivå (gäller vuxenutbildning). Källa: Egen uppföljning Arbetsmarknadsförvaltningen. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

4.1 Uttagna dagar med föräldrapenning. Källa: Kolada (N00942), (N00943). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

4.2 Uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning. Källa: Kolada (N00944), (N00945). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

4.3 Heltidsarbetande månadsavlönade, andel. Källa: Kolada (N00209). Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

5.1 Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16–64 år (2017): (MoB 4.13). Källa: Kolada (N00957). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

5.2 Självskattad hälsa; bland a) unga och b) vuxna: (a) MoB 4.7 b) MoB 4.1). Källa: a) Rapporten liv och hälsa ung, b) Kolada (U01405). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021

5.3 Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%). Källa: Kolada (U21447). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

5.4 Medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler), andel: (MoB 9.3). Källa: Egen uppföljning Kommunledningskontoret. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

5.5 Fallskador personer 80+ antal per 1000 invånare: (MoB 7.9). Källa: Kolada (N20402). Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

5.6 Antal medlemmar som är medlem i en idrotts- eller fritidsförening uppdelad på kön och ålder (5–25). Källa: Egen uppföljning Idrott och fritid. Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

5.7 Antal aktiviteter uppdelad på kön och ålder (5–25). Källa: Egen uppföljning Idrott och fritid. Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

5.8 Antal medarbetare per chef. Källa: Egen uppföljning Kommunledningskontoret. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021. Månadsanställda inklusive timavlönade. Värdet för 2021 har räknats om för att vara jämförbart med 2022

5.9 Andel personer som får bostadsanpassning och upplever att anpassningen har gjort att de klarar sig bättre i sitt dagliga liv. Källa: Egen uppföljning, Gatu- och samhällsmiljönämnden/bostadsanpassning. Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

5.10 Könsfördelning bland Uppsala Fritids besökare. Källa: Egen uppföljning Kulturförvaltningen. Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

6.1 Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning, antal/100 000 invånare: (MoB 2.4). Källa: Kolada (N07402). Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

6.2 Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relationer med offret, antal/100 000 invånare: (MoB 2.5). Källa: Kolada (N07401). Senaste värde: 2021, jämförvärde: 2020.

6.3 Upplevd trygghet utomhus på kväll och natt, andel vuxna: (MoB 2.2). Källa: SCB:s medborgarundersökning. Senaste värde: 2020, jämförvärde: 2019.

6.4 Brukarbedömning gruppbostad LSS – Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%). Källa: Kolada (U28523). Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

6.5 Under det senaste året har mitt arbete varit fritt från hot eller våld. Källa: Uppsala kommuns medarbetarundersökning. Senaste värde: 2022, jämförvärde: 2021.

Förutsättningar för jämställdhetsintegrering

Genom en årlig enkät om förutsättningarna för jämställdhetsintegrering beskriver verksamheter inom Uppsala kommun själva sina framsteg och utmaningar. Flera verksamheter lyfter fram att de har etablerat arbetssätt med jämställdhetsintegrering i ordinarie system och uppföljningar. Resurskartläggningsuppdraget, som fanns i tidigare uppdrag i Mål och budget och syftade till att verksamheterna skulle kartlägga hur resurser fördelades mellan kvinnor och män, har även anpassats inom vissa verksamheter (främst de verksamheter som inte arbetar med individdata) för att fortsätta vara relevant även framöver.

En utmaning som lyfts är resursbrist och omprioriteringar. Tidigare etablerade arbetssätt med jämställdhetsintegrering har på senare tid fått stå tillbaka på grund av omprioriteringar av resurser, bland annat på grund av pandemin. En verksamhet lyfter att jämställdhetsfrågorna "tappats bort" lite i och med att det förutsätts att jämställdhet är integrerat i verksamheten och att andra sociala hållbarhetsfrågor ges större vikt.

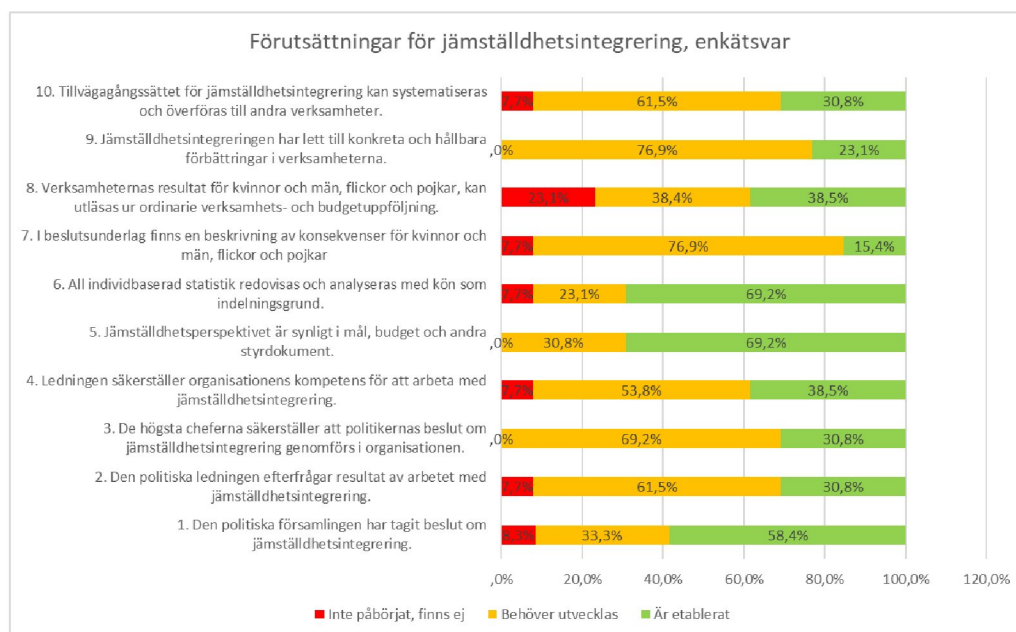
Verksamheterna har ambitionen att återuppta tidigare etablerade arbetssätt som på vissa ställen fallit bort, utvärdera var i jämställdhetsintegreringen de befinner sig samt var fokus framåt ska läggas för att ytterligare utveckla och förbättra jämställdhetsintegreringen. Det gäller särskilt kompetensutveckling för personal och att säkerställa att ledning, nämnder och styrelser aktivt efterfrågar resultat och uppföljning inom jämställdhetsområdet. Behovet av omtag inom de här områdena uppges till viss del bero på att styre och ledamöter är nya efter valet 2022.

Inom vissa områden har verksamheterna själva identifierat att integrering ännu inte är på plats och att arbetet med systematisering behöver förbättras. Jämställdhetsperspektivet beaktas inte alltid i tjänsteskrivelser, även där det är relevant för ärendet. Man lyfter också utvecklingspotential inom samverkan och kommunikationen om jämställdhetsarbetet. Flera verksamheter ser bättre samarbete över förvaltningsgränser som vägen framåt för att säkerställa systematisering. Det lyfts särskilt inom verksamheter där lokalförslagsfrågor är centrala.

Sammanfattningsvis är det positivt att många verksamheter själva identifierar och är medvetna om sina utvecklingsområden. Att uppföljningsmetoder och framtagande av statistik anpassas med utgångspunkt i det tidigare resurskartläggningsuppdraget för

att bättre passa den egna verksamheten och på så sätt vara en del i utvecklingsarbetet tyder också på självmedvetenhet om vad som behöver göras. Områden som framåt kan behöva bevakas är att säkerställa att ledning, nämnder och styrelser aktivt efterfrågar resultat och att systematiken inte tappas bort för att det förutsätts att arbetet med integrering är klart. Stöd till verksamheterna bör framåt fokusera på ökat samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser och kommunikation om jämställdhetsarbetet.

Figur 1 visar sammanställning av enkätsvaren för 2022. Efter figuren beskrivs resultaten för 2022 jämfört med tidigare års resultat.

Figur 1 Förutsättningar för jämställdhetsintegrering, enkätsvar

I en majoritet av enkätfrågorna ses en omfördelning av svaren “är etablerat” (grönt) och “behöver utvecklas” (orange). I sex av tio frågor har andelen svar på “är etablerat” minskat till fördel för “behöver utvecklas” som i stället har ökat. Omfördelningen mellan de två svarsalternativen finns över en tidsserie på tre år, det vill säga 2020–2022. Det här kan tyda på att ju mer medveten en verksamhet blir om jämställdhetsintegrering och jämställdhetsutmaningar, desto mer ser verksamheten vad som behöver utvecklas inom jämställdhetsområdet. Om så är fallet är det en positiv trend även om antalet svar “är etablerat” har minskat. Omfördelningen av svaren skulle även kunna bero på att verksamheterna varit för generösa i sina tidigare tolkningar, men även det kan då tyda på att man har börjat ställa större krav på jämställdhetsintegrering i sina verksamheter. Corona-pandemin kan också ha spelat en roll i att verksamheter har behövt fokusera på andra grunduppdrag och att jämställdhetsarbetet under denna period har hamnat lite i skymundan.

Fråga nummer sex och tio har en stor ökning av andel svar “är etablerat”. Verksamheterna har därmed gjort stora framsteg särskilt när det gäller att redovisa individbaserad statistik med kön som indelningsgrund, men har även utvecklat sina tillvägagångssätt för jämställdhetsintegreringen.

I fråga tre, fem och nio finns inga angivna svar “inte påbörjat, finns inte” vilket är mycket positivt. Generellt är andelen svar “inte påbörjat, finns inte” mycket låga vilket innebär att de flesta av de svarande verksamheterna jobbar aktivt med frågorna även om antalet utvecklingsområden har ökat.

Det finns en fråga som sticker ut med en högre andel negativa svar och det är fråga åtta. Det är problematiskt om verksamheternas resultat för kvinnor och män/flickor och pojkar inte kan utläsas ur ordinarie verksamhets- och budgetuppföljning då det försvårar att proaktivt kunna budgetera för att komma åt och motverka omotiverade könsskillnader i fördelning av ekonomiska medel. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta med att hitta sätt och systematik för att se eventuell ojämställdhet i budgetering.

En ytterligare utmaning finns under fråga fyra. Från att ingen svarande verksamhet under år 2020 angett "inte påbörjat, finns ej" på frågan om ledningen säkerställer organisationens kompetens för att arbeta med jämställdhetsintegrering, har andelen ökat både under 2021 och 2022. Fråga fyra och fråga åtta kan anses hänga ihop då kompetens och kunskap är en förutsättning för att kunna organisera uppföljningen på ett sätt så att ojämställdhet kan upptäckas. Samtidigt var åren 2020 och 2021 ovanliga år med anledning av corona-pandemin och detta kan förstås ha påverkat svaren i enkäten. Därför behöver frågorna följas mer över tid för att kunna avgöra hur stor påverkan som pandemin eventuellt haft på jämställdhetsarbetet då det är för tidigt för att dra några slutsatser om detta.

Verksamheter som svarat på enkäten:

- Kommunledningskontoret
- Kultur, idrotts- och fritidsförvaltningen
- Miljöförvaltningen
- Socialförvaltningen
- Stadsbyggnadsförvaltningen
- Uppsalahem AB
- Uppsala arenor och fastigheter
- Uppsala brandförsvär
- Uppsala kommun skolfastigheter AB
- Uppsala stadsteater
- Utbildningsförvaltningen
- Överförmyndarförvaltningen